

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Antidotorum Evangelicorum D. Thomæ Stapletoni, S. Theol. Doctoris, & in Academica Louaniensi S. Script. Professoris Regij, Pars Altera - In Sacrosanctum Euangelium secundùm Ioannem

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

Cap. 8.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39480

Quod igitur Principes & Pharisei non crediderunt in Christum, & quod horum autoritate turbam credentem prægrauare ipsi Pharisei voluerint, non est argumentum contra Præfectorem Ecclesiæ Christianæ autoritatem ad finem usque seculi permansuram; sed est documentum ruituræ Synagogæ, totiusque status eius, ut plenitudo Gentium intraret, Deique vinea aliis locetur agricolis. Scimus huiusmodi cauillationes Calvinianas, tametsi absurdissimas, plurimorum palato placere, & quasi desertæ Ecclesiæ Catholicæ fundamentum firmum à plurimis audissimè retineri. Quam ob causam in illis semel refutandis aliquam hinc operam ponere volui.

IN IOANNIS CAP. VIII.

7. *Qui sine peccato est vestrum, primus in eam lapidem mittat.*

MNES hodie hæreticorum & libri & ad populum conciones, cleri Catholici, maximèque Rom. Pontificum vitia & flagitia crepant. Quod ut alibi quavis data occasione impurus Calvinus facit, ita nec in hæc Christi verba temperare sibi potuit, quin eandem suam impetiginem proderet. *Notanda* (inquit) *cunctantia est qua hic exprimitur, ut quisque eorum honore alius antecederet, reatu suo citius tactum fuisse. Audientes quippe quod Christus dixerat: Qui sine peccato est vestrum, primus in eam lapidem mittat, vnu post alium exhibant, incipiendo à senioribus. Atque utinam saltem in Scribis nostris, qui hodie suam operam ad Christum oppugnandum (id est, ad Calvinum, & alios eius farinae homines, horum temporum hæreticos refutandos) Papæ venditant (id est, Ecclesiæ Dei conferunt, quorum maxima pars Papam non vidit vnquam, nec aliquod ab eo beneficium vel accepit, vel expectauit) tantum esset recundia. Sed adeò ipsos depuduit, ut flagitijs omnibus infames eo ipso gloriantur quod probrosis impune esse liceat. Hæc hoc loco Calvinus, non S. scripturarum interpretem, sed veteris comædiæ scurram agens. Eadem modestia in sua Institutione vsus, de toto ordine Ecclesiastico scribit. Nihil hodie prorupit, ut totus orbis vociferetur. Cæterum qui non in vnum hominem, sed in totum ordinem Ecclesiasticum nõ lapidem mit*

*In cõment.
in hunc lo-
cum.*

*Lib. 4. ca.
12. nu 22.*

mittit, sed tam ingentia saxa deuoluit, an ille sine peccato est? an ita castus & purus vt nullo incontinentiæ vitio tactus fuerit? Inspiciantur etiam adhuc hodie ciuitatis Nouiodunensis in Picardia scrinia & rerum gestarum monumenta. In illis adhuc hodie legitur, Ioannem hunc Caluicum Sodomix conuictum, ex Episcopi & Magistratus indulgentia solo stigmate in tergo notatum, illa vrbe excessisse, ac Geneuam profugisse. Nec eius familiæ honestissimi viri adhuc superstites imperrare hætenus potuerunt, vt huius facti memoria, quæ toti familiæ notam aliquam inurit, è ciuicis illis monumentis ac scriniis eraderetur. Sed & quum Geneuæ dominaretur Caluinus, (ad eò sanè vt aliquot annis vrbis clauis penes illum essent,) Adonidem quoque suum eum habuisse, & occultis libidinibus operam dedisse, testatur pueri ex domo Caluini fuga, tota argentea Caluini suppellectile onusti, quem nec ex fuga retrahere, nec vlllo modo inuestigare Caluinus voluit, vt in eius vita scribit Bolsecus. Vbi & alia huiusmodi commemorantur impuri huius & improbi nebulonis insignia stratagemata. Quæ vt apud illum Lector inquirat malo, quàm nostras chartas talium turpitudinum commemoracione scædare. De Theodoro Beza, qui Caluino successit, & in totum clerum Catholicum persæpe debacchatur, multos & magnos in eum lapides mittens, atque incontinentiæ redarguens, vnicum ipsius Bezæ de sua turpitudine præconium subiiciam. Est quippe in tanto Hæresiarcha affectatæ turpitudinis sempiternum testimonium. Sic suos amores decantauit.

*Bolsecus
de vita
Caluini.*

THEODORVS BEZA DE SVA IN
Candidam & Audebertum beneuolentia.

*Abest Candida, Beza quid moraris?
Audebertus abest, quid hic moraris?
Tenent Parisij tuos amores,
Habent Aurelij tuos lepores,
Et tu Vezelij manere pergis,
Procul Candidulæque, amoribusque,
Et leporibus, Audebertuloque?
Immo Vezelij procul valet,
Et vale pater, & valet fratres,
Namque Vezelij carere possum,
Et carere parente, & his & illis,
At non Candidula, Audebertuloque.*

h

Sed utrum rogo preferam duorum?
 Vtrum inuisere me decet priorem?
 An quenquam tibi, Candida, antepnam?
 An quenquam anteferam tibi, Audebertes?
 Quid si me in geminas secem ipse partes,
 Harum ut altera Candidam reuisat,
 Currat altera versus Audebertum?

At est Candida sic auara, neui,
 Vt totum cupiat tenere Bezam,
 Sic Beza est cupidus sui Audebertus,
 Beza ut gestiat integro potiri:
 Amplector quoque sic & hunc, & illam,
 Vt totus cupiam videre utrumque,
 Integrisque suui integer duobus.
 Preferre attamen alterum necesse est,
 O duram nimium necessitatem!

Sed postquam tamen alterum necesse est,
 Priores tibi defero, Audeberte:

Quod si Candida forte conqueratur,
 Quid tum? bastolo tacebit uno.

Confess.
 fid. cap. 5.
 sect. 39.

Eleg. 3.
 & 4.

Martin
 Marpre-
 lat.

Quid hoc nefario homine aut impudentius aut impu-
 rius? Audet tamen & ille omnes qui cælibatum vouent, in-
 famis incontinentiæ arguere. Nullum (inquit) est tam horri-
 dum libidinis genus, quo non sese miris polluant, qui vero con-
 tinentia sese astrinxerunt. Hæc ille. Impurissimus nebulo suam
 scabiem aliis affricat, & ut alter Nero, neminem putat castè
 viuere, quum sit ipse libidinosissimus: quod præter infame
 carmen superius positum, aliis adhuc suis elegiis obsecens-
 mis de sua Publiâ & Candida toti orbi restatum voluit. Me-
 minisse debuit hicus iste & petulcus nequam huius Euâgelij
 documentum: *Qui vestrum sine peccato est, primus in eam li-
 pidem mittat.* Iam verò non vnius aut alterius Magistri, sed
 totius in Angliâ nunc Ministerij quanta sit turpitudine, quam
 fœda & procax incōtinentia, tametsi coniugibus copulentur
 Ministri (quorum cōciones in veteris cleri & Curia Romanæ
 reprehensione ut plurimū totæ versantur) ex eorum ne-
 mero quidam edito libello euulgauit, & vernaculo sermone
 scribens, prælaturæ Anglicanæ maculatorem sese inscribit
 Maximas qui pe & turpissimas illi maculas inspergit, fœde-
 rum species ita enumerans, loca & personas ita designans,
 ut nihil esse illo Anticlero & coniugato Ministerio fœdus
 aut impurius demonstret: siue incōtinentiam, siue auaritiam
 & rap-

& rapinas, siue omne immanitatis genus spectes.

Sed nihil à veterum hæreticorum more atque vsu Caluinus & Beza faciunt, qui omnium impurissimi quum essent, Ecclesiæ semper Catholica Episcopis ac Presbyteris incontinentiã erimen impingere modis omnibus studuerunt. Apud Victorem Vticensem Episcopum in Vandalicæ persecutionis historia legimus, Vádalos illos Arianos correptis sanctimonialibus, & sacris omnibus in vnum congregatis virginibus, postquam eas cremantes grani suspendio atque ingentia pondera pedibus colligantes, laminas ferri ignitas dorso, ventri, mammillis, & lateribus apposuissent, inter tormẽta illis dixisse, Dicite quomodo Episcopi vestri vobis concumbunt, & Clerici vestri. Qua tamen quum fierent, nihil inuestigari potuit unde Christi Ecclesia macularetur. Hæc ibi Athanasius, maximus & potentissimus Arianorum Antagonista, inter cæteras calumnias quas illi grauissimas machinabantur Ariani, etiam hæc vna erat, mulierem à se muneribus corruptam, vt suam cum ipsa libidinem expleret: noctuque præterea inuitam compressisse. Sed vbi mulier coram Episcopis Arianis in iudicium vocatis hæc obijceret, Timotheus presbyter Alexandrinus qui astabat Athanasio (sic enim inter eos clam comuenerat) ita affatur mulierem: Egone te per vim compressi? Tum illa, An non tu, quæso, inquit? tempusque, & locum in quo compressa fuerat, ostendit. Sic ridicula calumniaeque plena deprehensa accusatio est. Similibus calumniis multi sancti Episcopi à veritatis hostibus vexati sunt, Chrysostomus, Panisius, Brixius, vt in eorum vitis apud Surium videte est. Nec moderna desunt exempla, siue quæ Hugonotica rabies in Gallia patrauit, siue quæ Anglicana iam 30. & amplius annorum persecutio contra Catholicos machinata est, in memoriam reuocentur.

Hæreticorum veterum præterea ad Clericorum Catholicorum diffamandum.

De persecut. Vandal. lib. 2.

Sozomen. lib. 2. c. 24.

Caluini pusida calumnia in caput sui redudans.

Caluiniana theologia quod

lex gratia
adulteri
impunita-
tem dedit.

diuinis Christianos in conscientia obstringi, libertas Euan-
gelica paritur; si ideo sumus sub gratia, non sub lege, quia le-
gis rigori, quæ transgressores acerbè punit, obnoxij non su-
mus, sed sub gratia quæ nos à lege manumittit; si mandato-
rum Dei obseruatio (inter quæ est, *Non mæchaberis*) ad oble-
uandum impossibilis est; quæ omnia Calvinus & Calvinista
omnes constantissimè docent; ad quæ autem non astringi-
mur, quatum legum rigori obnoxij non sumus, quæ præ-
cepta seruare non possimus, eorum haud dubiè transgressus
pœnam non meretur: an nõ luce meridiana clarius est, Cal-
uinianam theologiam esse, quòd Christus legem gratiæ at-
tulerit, qua detur adulteris impunitas? Dicit quidem hoc lo-
co Calvinus, *Nos tenemus sic remitti à Christo hominibus præ-
cata, ut poliicè tamen ordinè non subuertat, iudicia & præ-
legibus constitutas non aboleat.* Atqui impunitatem adulteri
hoc non adimit, quando adulteria occulta sunt, & poliice
magistratui incognita, qualia haud dubiè pleraque & multi-
ma ex parte sunt. Ergo ex ipsa Caluini confessione, contra
Deo & in occulta scortatione datur adulteris impunitas. Co-
rum igitur & perspicuum est, non Papalem sed Calvinianam
theologiam esse, quòd Christus legem gratiæ attulerit, qua
detur adulteris impunitas. Ita (vt dixit) quid Caluino in me-
tem venerit vt tam foedam & infamem doctrinam Ecclesiæ
Catholicæ impingeret, quæ ex ipsius propriæ doctrinæ præ-
cipiis necessariò consequitur, nullum arbitror Calvinista
conicere posse: nisi quòd iusto Dei iudicio cæcitate mentis
percutus, ea contra Christi sponsam expuerit, vnde facta
ipsius turpitudinem propalandi iustâ aliis occasionem dedit.

Calvinus
& Beza
circa scri-
ptura par-
tes dissen-
siunt.

Illud postremò in hoc Euangelio animaduersione dignum est, circa totius huius historiæ veritatem canonice
duo præcipua Calvinistarum capita penitus dissentire. Cal-
uinus enim ita in hunc locum scribit, *Satis constat hanc
hanc olim Græcis fuisse ignotam. Itaq; nonnulli cõycium ali-
de assutam esse, Sed quia semper à Latinis Ecclesiis recepta fuit
& in plurimis vetustis Græcorum codicibus reperitur, & in
Apostolico spiritu indignum continet, non est cur eam in
nosrum accommodare recusemus.* Ab altera parte Beza
hunc modum. *Ad me quod attinet, non dissimulo mihi me
suspectum esse, quod veteres Græci vel reiecerunt vel igno-
runt. Deinde quòd narrat Iesum solum fuisse relictum cum
licere in templo, nescio quàm sit probabile: (Ex eadem præ-
postera suspitione totam Christi cum muliere Samaritana*

Joan. 4.

apud puteum disceptationem, vbi solus cum sola agebat, homo impius improbabilem quoque poterit asserere) & quod scribit Iesum digito scripsisse in terra, nouum mihi & insolens videtur, nec possum conijcere quomodo possit commodè explicari: (explicauit tamen ipse Calvinus satis commodè) tanta denique lectionis varietas facit vt de totius istius narrationis fide dubitem. Hæc illa bestia. Sed postrema coniectura quam adfert, multas alias Euangelicæ historiæ partes, quas duo aut tres Euangelistæ aliter atque aliter referunt, in dubium quoque vocabit: verbi gratia, rotum sermonem Domini, in monte, vt apud Matthæum videtur, vel in loco campestri, vt Lucas narrat, aliis quoque atque aliis verbis habitum. Item de Centurionis puero sanato, quem ad Christum accessisse Matthæus, non venisse, sed alios misisse Lucas narrat. Ipsam denique resurrectionis Dominicæ historiam quoad ipsum quo surrexit tempus, & varias primi dici apparitiones, in quibus varia videntur dicere Euangelistæ: & alias adhuc partes quàm plurimas, in quibus tanta varietas & apparens dissonantia est, vt S. Augustinus duos libros integros de consensu Euangelistarum scripserit, & alij multi Scriptores in Concordia Euangelica concinnanda plurimum & piè sudauerint. Sed hæc est hæreticorum hodie petulantia, vt multorum iam seculorum fide firmata, pro suo cuiusque cerebro etiam circa ipsas diuinæ Scripturæ partes, in dubium de nouo reuocare audeant. Admittit Calvinus: reprobat Beza. Cur ita? Quia pro suo libito vterque decernere, neuter Ecclesiæ docenti aurem præbere vult. Docet hoc exemplum, quàm sit detestanda Nouatorum hodie petulans arrogantia.

Matth. 80
& seqq.

Luc. 6.

Matth. 80

Luc. 7.

Hæretico-
rum hodie
petulantia

36. *Si Filius vos liberauerit, verè liberi eritis.*

Quæ sit ista humani generis liberatio Christo propria, quam hic iterum atque iterum inculcat Christus, rectè & orthodoxè tenere operæpretium est. Liberatio ista siue Libertas per Christum nobis data, erat triplex; prout seruitus per Christum data qua partim Iudæi partim ceteri mortales omnes tenebantur, triplex erat. Vna erat seruitus legalis Iudæis propria, qui in statu seruorum sub legalibus ceremoniis & timore serui viuebant, tanquam veteris testamenti filij, magis ex timore quàm ex amore legem seruantes, idèoque non verè eam seruantes, quanquam hoc posterius nec solis Iudæis propria

erat, sed omnibus veteris testamenti filiis, & iuxta veterem hominem adhuc viventibus; nec in omnibus Iudæis locum habebat, sed carnalibus tantum. Hanc utramque Paulus docuit ad Galat. 4 & ad Rom 8. Altera seruitus peccati est, qua homo suis cupiditatibus & instigatori Dæmoni seruit. Rom. 6. *Serui fuistis peccati.* Tertia seruitus corruptionis penalis est, cui corpora etiam iustorum in hac vita subiciuntur. Romanorum octauo. *Creatura liberabitur à seruitute corruptionis, &c.* Ab his tribus Christus omnes in ipsam credentes liberavit. A prima ponens nos in statu filio: si adoptionis, quoad legalia; ad Gal. 4. *Non sumus ancilla filij, sed libera:* quoad seruilem timorem; ad Rom. 8. *Accepimus spiritum adoptionis filiorum Dei, in quo clamamus, Abba Pater.* A secunda partim per remissionem peccatorum gratuitam, partim per gratiæ suæ auxilia & dona, siue per spiritum regenerationis. Rom. 6. *Liberati à peccato, serui facti estis iustitiæ.* Peccatum uis non dominabitur, quia non estis sub lege, sed sub gratia Rom. 7. *Vt sicut peccatum regnauit per mortem, ita ex gratia regnet per iustitiam in uitam æternam.* De hac potissimum loquitur Christus, ut exponit Augustinus. Verba eius paulò post proferemus. A tertia. Romanorum octauo. *Liberabitur à seruitute corruptionis, scilicet in altera uita.*

Caluini
corruptela.

Impius Caluinus hanc totam liberationem per Christum factam in vna & sola fide ponit, qua Christum in Euangelio cum suis promissionibus de gratuita remissione peccatorum, & cum donis iustitiæ ac sanctitatis illi inhærentibus, apprehendimus & amplectimur. Sed ira hoc docet, ut facile Lectorem nisi valde attentum fallat. Quædam enim vera præmittit, ut postea incautum opprimat. Primum ad illa uerba *Veritas liberabit uos, v. 32. Tenendum (inquit) est, qualis hic liberatus à Christo notetur.* Optimè sanè, & ut bonum interpretem oportuit. Audiamus quæ illa sit. Nempe (inquit) *quia non à Satana peccati, & mortis tyrannide manumittit.* Rectè etiam ista dicuntur, tamen non plene. Sed videamus cætera. *Quod si eam consequimur Euangelij beneficio, hinc constat peccati nos omnes natura seruos esse.* Transeat interim ista propositio donec, quid illa uelit magis nobis aperiat. Alioqui quomodo Euangelij latissimè pateat, in aliquo sensu uera esse potest. Porro (inquit) *simul tenendum est liberationis modus.* Hic ergo aliquid expressius dicet. Audiamus. *Quamdiu enim (inquit) sensu ac ingenio nostro regimur, peccato sumus mancipati. Quum autem nos Dominus suo Spiritu regenerat, simul liberat*

efficit, ut miseris Satana laqueis soluti, sponte iustitia obediamus. Videbitur hic fortasse aliquibus sanam & orthodoxam doctrinam tradere: sed fallit imperitos. Ponit libertatem per Spiritum regenerationis effectam, in eo, ut sponte iustitiae obediamus. Quum dicit *sponte*, tollit obedientiae mandatorum Dei necessariam obligationem, de qua Paulus dixit, *Liberati à peccato* (supple per Spiritum regenerationis) *serui facti estis iustitiae*. Iterum quum dicit *sponte*, negat liberam electionem in operibus iustitiae. Quare quod dicit nos *Satana laqueis solutos*, non veram solutionem intelligit, quoad peccatum, ad quod Satanas instigat, sed imaginariam solutionem de non imputato peccato, quod regenerati semper & necessarii perpetranti; in quos diabolus tamen peccantes potestatem nullam habet, quia fide Christum tenent. Hæc eius impia doctrina ex sequentibus magis elucescet. Sic enim proficitur. *Atqui ex fide regeneratio: unde apparet ex Evangelio esse libertatem*. Hic sua cornua nonnihil exerit. *Ex fide* (inquit) *fit regeneratio*, & hanc ex Evangelica prædicatione concipimus, ergo ex Evangelio est nostra libertas. Tota ergo hominis resolutio est, credentes qui audito Evangelio de Christi promissionibus, beneficiis, ac donis iustitiae, quibus ipse plenus erat, hæc omnia sibi fide applicant, & Spiritum sanctificationis, qui in Christo abundabat, simul quoque apprehendunt, illos libertatem in Christo esse consequutos, & hoc esse in illis Spiritum regenerationis, ut non amplius sub diaboli potestate aut dominio positi, sponte iam obediant iustitiae; si id libuerit; obedire non teneantur, nisi libuerit. Sed sequentia adhuc in eo verba hoc latens venenum clarius in lucem educunt. *Eant nunc* (inquit) *Papista, & liberum arbitrium fastuosè extollant: nos autem seruitutis propriae conscij, non nisi Christo liberatore gloriemur*. Ecce apertis verbis liberi arbitrij facultatem ad bene iustèque operandum à Christo dari negat. *Nos* (inquit) *seruitutis propriae conscij*, id est, nos iam fide ex Evangelio regenerati (quis enim dubitat eorum se numero Calvinum aestimasse quum hæc scriberet?) *seruitutis propriae conscij*, id est, adhuc in seruitute peccati manentes, *non nisi Christo liberatore gloriemur*, quatenus videlicet fide illum in Evangelio apprehendimus, ut nobis imputeretur quicquid in illo est. Dicit se Christo liberatore gloriari, & tamen liberum arbitrium ad bene iustèque viuendum fastuosè & indignabundus reicit (*Eant nunc Papista, &c.*) simulque se *propria seruitutis adhuc conscium esse profiteretur*. Gloriat in liberatore imagi-

Latens
 Calvini ve-
 nenum age-
 ritur.

liberato-
 rem esse

Christum
Calvinus
negat.

nario, non vero: imò verbo gloriatur, re ipsa negat verum liberatorem Christum esse. Nō enim aliter liberatorem Christum agnoscit, nisi quatenus fide eum apprehendit, omnia quæ ipse habet nobis imputantem, sed nihil re vera & actu largientem. Hanc ob causam ad sequētia adhuc statim subiungit. *Nam & hoc nomine Evangelium quasi manumissionis vindicta censeretur, quod nos Christo offert ac tradit à peccati iugo liberandos.* Et paulò post ad alia adhuc sequētia Christi verba, *Si Filius vos liberauerit, verè liberi eritis, ita scribit. Quod natura Filius proprium habet, nobis adoptione communicat, dum fide inserimur in eius corpus, ac efficiamur eius membra.* Ita memoria repetendum est quod prius dixi, nos Evangelij vindicta ab eo manumitti. Christi ergo beneficium est libertas nostra: sed eam fide consequimur: qua etiam facit ut nos Christus Spiritu suo regeneret. Hæc ille. Impiam suam doctrinam utcumque in lucem eduxit. Christi beneficium est libertas nostra, quam fide consequimur, ut sic Evangelium (quatenus, dum prædicatur & creditur, nos Christo offert à peccati iugo, id est, à pœna & imputatione peccati liberandos,) nostræ manumissionis seu libertatis vindicta censeretur debet: id est, modus ac ratio qua in libertatē afferimur. Tota hæc prophana oratio nihil aliud docet, quàm totam nostram libertatem, qua Christus nos liberauit, ipsum esse Christum nobis in Evangelio oblatum, & fide apprehensum. Manemus nos quales eramus, propria seruitutis conscij, peccatores & impij, nec legem implere nec mandata seruare possumus; sed in Christo manumittimur per fidem inserti in corpus eius, eumque totum fide complectentes ac certissimè tenentes. Hæc imaginaria, falsa, & impia Calviniana libertas est, quam nulla Scriptura docet. Nos fide regenerari, nos fide libertatem consequi, nos per Evangelium Christo offerri ac tradi, denique Evangelium esse manumissionis nostræ vindictam, prophana sunt Calvini voces in nulla scriptura positæ, ab Ecclesia Christi hæctenus inauditæ: denique mādara & traditiones hominū. Qua libertate Christus nos liberauerit, iam ex Scripturis nos ostendimus: quibus conformiter S. August. ita scribit. *Natura humana diuina indiget gratia, dicente Domino, si Filius vos liberauerit, tunc verè liberi eritis, utique liberi bene iustèque viuendum: quod multis postea verbis prosequitur.* Rursum alio in loco. *Arbitrium voluntatis tunc est verum liberum, cum vitis peccatisque non seruit. Tale datum est à Deo, quod amissum proprio vitio, nisi à quo dari potuit, reddi non potest.*

Cont. 2.

Epist. Te-
lag lib. 1.
cap. 2.

De Ciuit.

Dei lib. 14

cap. 11.

test. Vnde veritas dicit: Si vos Filius liberauerit, verè liberi eritis. Hæc ille. Eat nunc Calvinus, & liberum arbitrium ad bene iustèque viuendum in iis qui per Christum regenerantur ac liberantur, non contra Papistas, sed contra doctissimum Augustinum, diuinæ gratiæ assertorem maximum, fastuosè reiciat. Sanè homo impius ita Christi verba deprauauit, vt eum esse verum liberatorem (quod verba clarissimè dicunt) astutè & vafre negauerit.

39. Si filij Abrahæ estis, opera Abrahæ facite.

Docet hic locus non secus necessariam esse operū Abrahæ imitationem, vt filius Abrahæ, & amicitiæ foedere Deo coniunctus aliquis dicatur, quàm est necessaria fidei, quæ in Abrahâ fuit, imitatio, quàm ad Rom. 4. Apostolus contra Iudæos necdum in Christum credentes vrgebat. Probat enim hæc Christus, Iudæos non esse filios Abrahæ, sed filios diaboli, quia non opera Abrahæ faciunt, sed opera diaboli; sicut Apostolus probat, Iudæos non esse filios Abrahæ, quatenus ex circumcisione sunt, sed quatenus sectantur vestigia fidei quæ fuit in Abraham. Non secus ergo ad bonorum operum necessitatem hæc Christi doctrina valere debet, quàm ad fidei necessitatem Pauli doctrina valet. Calvinus hoc in loco reluctatur vt potest aliquantulum, tandem tamen vi veritatis victus, veritatem inuitus prædicat. *Christus (inquit) de origine carnali non disputat, sed tantum inter Abrahæ filios coram Deo censeri negat qui fide non retinēt gratiam adoptionis. Nam quum Dominus Abrahæ semini pollicitus esset se fore in Deum, increduli omnes, hac promissione abiecta, se abdicabant ex genere Abrahæ. Ecce vellent hinc Christum disputare de fide & de semine Abrahæ per fidem, quum Christus hoc loco disertissimè loquatur de semine Abrahæ per opera bona. Nō enim de iis qui fide adoptionis gratiam non retinent, sed de iis qui opera Abrahæ non imitando nec faciendo eam gratiam resciant, loquitur: nec denique soli increduli abdicant se ex genere Abrahæ, abiecta promissione semini Abrahæ facta; sed impij, legis trasgressores, maleuoli, & persecutores iustorum, quales isti Iudæi erant, quos Christus hinc alloquitur, abdicant se proptus ex genere Abrahæ, abiecta promissione semini Abrahæ facta. Hactenus ergo reluctatus est Calvinus apertè veritati, & lectoris animum aliò abducere totis viribus conatur. Loci tamen euidentia eum pungente, hæc verba sub-*

In Prompt.
Cathol.
par. Qua-
drages. ser.
5. in capite
Ieiunij.

iunxit. Status ergo questionis est, an reputandi sint Abraham filij qui oblatam sibi in verbo benedictionem abijciant, ut nihilominus sint gens sancta, peculium Dei, & regale sacerdotium. De abiecta benedictione in verbo oblata, nulla hinc questio est, nec de ea Christus loquitur: & aliud hoc est Caluini somnium, quod illi necdum expergefacto tories recurrit, de quo alio in loco diximus. Transeat igitur hæc eius suppositio. Hoc (inquirit) negat Christus & merito: quia Spiritu renasci oportet qui filij sunt promissionis: & novas esse creaturas quicumque locum appetunt in regno Dei. Vide quàm ægrè aliquid tandem propter fidem à Christo requiri fateatur, & bonorum operum necessitatem non quidem apertis verbis, inuolutè tamen & consequenter in verbo *nova creatura* agnoscat. *Nova enim creatura, & fides per dilectionem operans*, synonyma sunt apud Paulum ad Gal. c. 5. 6. & cap. 6. 15. Si ergo novas creaturas esse oportet qui filij promissionis esse volunt, & locum in regno Dei appetunt, profectò sola fides non facit filium promissionis, nec dat ei locum in regno Dei, id est, coram Deo iustum, aut Dei filium non facit, sed illa demùm fides hoc totum præstat quæ per charitatem operatur atque perficitur, ut possit iustificare, futura ad iustificationem prorsus inanis & inutilis, nisi charitas veluti forma & perfectio eius accedat. Et valet huc plurimum quod subiungit hoc loco Caluinus. *Non erat quidem inutile ac nullius momenti carnale Abraham genus, si quidem accederet veritas. Residet enim Dei electio in semine Abraham: sed libera, ut heredes vitæ reputentur, quos Deus Spiritu suo sanctificat.* Eodem quippe modo residet Dei electio in semine Abraham spirituali, in iis qui imitantur vestigia fidei patris sui Abraham, qui credunt Christum resurrexisse à mortuis ad iustificationem nostram, sicut ille credidit corpus suum emortuum posse ad generationem reuicere, in quo vno articulo imitationem fidei Abraham signanter ponit Apostolus. Sed hæc Dei electio in credentibus resida libera est, ut heredes vitæ reputentur, non qui credunt tantum, fidèque promissiones gratuitas apprehendunt, sed quos Deus Spiritu suo sanctificat, ut facti nova creatura, opera Abraham faciant sicut fidem imitantur, ac sic demùm filij Abraham reputentur. Et hæc est tota ac plena Christi hoc loco sententia, qua bonorum operum ad salutem necessitas efficaciter probatur, & sola fides saluificans perspicuè euenit.

Rom. 4.

Operum bonorum necessitas.

39. *Pater noster Abraham est. Nos ex fornicatione non sumus nati.*

41. *Vnum patrem habemus Deum.*

Occasione accepta ex illis Christi verbis, *Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis, & cognoscetis veritatem, & veritas liberabit vos*, quæ verba quibusdam Iudæorum in eum credentibus dixerat; alij increduli & inflati Iudæi, responderunt ei; *Semen Abraha sumus, nomini seruiimus unquam, quomodo tu dicis: Liberi eritis?* id est, quomodo tu loqueris de vindicando nos in aliquam libertatem? non intelligentes Christum loqui de libertate alia longè meliori, quæ esset à seruitute peccati, vt suprâ contra Caluinum ostendimus. Christus igitur volens eos in meliorem viam reducere, & de qua libertate loqueretur, plenius docere, ait, *eum qui facit peccatum, seruum esse peccati, seruum autem manere quidem in domo ad tempus, siue ciuilitèr seruum intelligas, qui domino suo in eadem domo cum filiis familias ad tempus seruit, siue seruum spiritualiter & peccatorem, qui ad tempus in Ecclesia Dei cum iustis & filiis Dei Sacramenta participat, sed non in æternum, filium autem manere in æternum & esse hæredem: moxque inferit, Si ergo vos Filius liberauerit, verè liberi eritis: liberationem illis quandam adhuc necessariam esse demonstrans. Illi in sua arrogantia impiâque & vana iactantia persistentes, Responderunt & dixerunt ei, id est, vt suam nequitiam regerent, audacter & insolenter dixerunt, *Pater noster Abraham est*, iustus videlicet ac sanctus vir & amicus Dei appellatus. Hanc eorum vanam ostentationem Christus repressit, dicens: *Si filij Abraha estis, opera Abraha facite*: & rursum, *Vos queritis me interficere: hoc Abraham non fecit*: & adhuc semel, *Vos opera patris vestri facitis*, in omnibus his verbis id vnum docens, eos idcirco de patre suo Abraham inaniter iactare, quia tam sanctum ac iustum patrem minimè imitentur. Quumque adhuc semel in vana sua iactatione persisterent, dicentes: *Nos ex fornicatione non sumus nati*, id est, non sumus idololatæ, nec deos falsos sequimur; *Vnum patrem habemus Deum*, vnum & verum Deum colimus; nec ex carnali solum generatione, sed & ex fidei puritate liberi homines sumus; eodem ferè rursus sermone & ex vitæ impunitate vanam eorum iactantiam reprimit: *Si Deus pater vester esset, diligeretis vtrique me*, quasi diceret: Non satis est credere in Deum, vt filij Dei sitis, sed etiam diligere Deum*

opor

oportet, & quemcunque mittit ille, maximè filium Dei nati-
ralem. Ego enim ex Deo processi & veni. Et paulò post, aper-
tissima voce nequitiam cordis eorum patefaciens, ait: Vos se
patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere. In
planum ac perspicuum fit, iactantiam Iudæorum quòd Abra-
ham patrem haberent, nec ex fornicatione essent, sed vnum
Deum cum patribus suis colerent, hoc solo nomine à Christo
reiectam fuisse, quòd patris sui bona opera nò facerent, quòd
occidendi eum voluntatem haberent, quòd Deum non dili-
gerent, quòd desideria diaboli facerent, denique quòd homi-
nes impij, odio & malevolentia pleni essent.

Vide nunc vt hoc totum inuertit, & ad Catholicorum re-
prehensionem, deprauata Scriptura, impiè còuertit Caluini.
Similem esse vult vnitatis Catholicæ & successionis Eccle-
sticæ contra nouellos hæreticos atque schismaticos iustissi-
mam exceptionem, quæ fuit hoc loco Iudæorum de patre suo
Abraham vana iactantia; vt hoc videlicet fucò ad vnitatem
Ecclesiasticæ contemptum, homo hæreticus & Ecclesiæ de-
fertor, lectoris animum inducat atque seducat. Sic (inquit)
hodie Papista verbum Dei, quod lapides mouere posset, tanquam
fabulosum ridet, & audacter ferro & igni persequuntur, tan-
tum quia fallaci Ecclesiæ titulo freti, Deo se posse & hominibus
illudere confidunt. Hic vt comparatio Caluini teneat, conce-
dere illi oportet, quicquid ille & conueniæ ac sodales eius de-
cuerunt, Dei verbum esse; tum ita rutilans, clarum, atque re-
splendens hoc verbum esse, vt vel lapides illud mouere posset:
tandem Catholicos non nisi fallaci Ecclesiæ titulo frui.
Hæc nisi omnia concedas, quæ sanus concedat nemo, eorum
corruiat futilis atque insulsa Caluini comparatio. Pergit paulò
post vt hanc suam comparisonem plenius instructam
adornet. Videmus (inquit) vt Iudæi isti sanctitatem ex se
se habere putauerint, quia orti essent ex radice sancta. Denique
Ecclesiam Dei se esse contendunt, quia originem ducant à san-
ctis Patribus. Quemadmodum hodie continua à Patribus suc-
cessio Papistas inflat & plusquam turgidos reddit. Talibus eos per-
stigij eludit Satan, vt Deum à verbo suo, Ecclesiam à fide, re-
gnum calorum à Spiritu separent. Sciamus ergo, quamuis
cundum carnem spurij non sint, sed plausible Ecclesiæ titulo
venditent, nihil minus esse quam Dei filios, qui semen vite ad-
terrarunt. Nempe per quascunque circumeant ambages, nunquam
tamen elabi poterunt quin hac sola iactantia offerantur. Non
sanctis Patribus successimus: ergo sumus Ecclesia. Quod si re-
filiis

Vana Cal-
uini ia-
ctantia.

Succe-
ssio Ec-
clesiæ ar-
gumentum
inaniter
impugna-
tur.

refellendis Iudæis valuit Christi responsum, non minus hodie ad istos coarguendos sufficit. Hæc est tota à Caluino instructa comparatio, qua veluti erecto, quod sequantur, vexillo suos Caluinistas ad Ecclesiasticæ vnitatis & successionis contemptum bonus signifer deducat. Argumentum & vis tota comparationis hæc est: Christi responsum refellit Iudæos de patre suo Abraham iactantes, ergo & idem responsum ad coarguendos Catholicos sufficere debet Ecclesiasticam vnitatem & successionem sibi venditantes. Videamus ergo quale Christi responsum fuit. Hoc & non aliud erat (vt ex præcedentibus patet) Iudæos Abraham patrem frustra venditare, quia opera Abrahæ non faciebant, sed diaboli, quem ideò patrem habebant, non Abraham. Vt ergo contra Catholicos idem responsum valeat, inferre Caluinum oportuit, Catholicos Patrum suorum, quibus se succedere & quorum se filios profiterentur, opera bona non facere, non imitari, sed opera diaboli facere, quem ideò potius patrem habent. Planè hunc in modum ratiocinari oportuit, vt Christi responsum ad Catholicos successionem Ecclesiasticam & Ecclesiæ titulum sibi venditantes coarguendos sufficiat, sicuti Iudæis de patre suo Abraham gloriantibus refellendis idem valuit. Ac per hoc ad Christianorum vitia vitæque impuritatem taxandam, quæ optimorum Patrum mali filij sunt, facit haud dubiè hic locus, valèrque plurimum. Nunc autem nihil huiusmodi Caluinus infert, quum eadem scabie se ac suos fœdè maculari cerneret, nec bonorum operum causam agere, aut illorum patrocinium suscipere Caluinus soleat. Apparet nunc igitur omniumque oculis patet putida stulti hominis & insulsa comparatio. Iudæi homines improbi de patre suo Abraham viro iusto ac sancto gloriari non debuerunt: ergo Catholici eiusdem fidei vnitatem cum Catholicæ Ecclesiæ Patribus tenentes, & illis continua seriè succedentes, de huiusmodi Patribus gloriari, aut huiusmodi veræ Ecclesiæ vnitatem, confortium, titulum sibi venditare non debent. Huius ineptissimæ comparationis turpitudinem, in qua nihil simile, nihil affine, nihil quod comparari queat inuenitur, vel puero cuius perspicere facile & obuium est.

Deinde in hac sua fictitia comparatione quàm multa futi-
liter effutiuit Caluinus! Deum (inquit) à verbo, Ecclesiam à Caluini
fide, regnum calorum à Spiritu separant. Respondeo, Catholici
cos non Deum à verbo separare, sed Dei verbum in vera Dei
Ecclesia quærere; non Ecclesiam à fide seiungere, sed veram
fidem

Caluini
compara-
tio insul-
sa.

Cauilla
futilia.

fidem in sola Ecclesia tenere; denique non regnum caelorum à Spiritu diuelli, sed per opera Spiritus, opera gratiae, ad regnum caelorum contendere. Calvinus & Calvinista illi sunt qui Deum à verbo separant, quando verbū non à Deo & non Deus instituit, sed à suo cerebro suisq; adinventionibus exquirunt: qui Ecclesiam à fide sciungunt, quia non in Ecclesia fidem addiscere, sed, contempra Ecclesia, fidei dogmata sibi met fabricare volunt: denique regnū caelorum à Spiritu legitime diuelli, quia ad regnum caelorum consequenda opera diuini Spiritus nihil est terre, solam diuinæ benevolentiae fiduciam & praesumptionem cum perpetua vitae carcerum coniunctam sufficere docent. Rursum hoc in hac comparatione maxime futile & insulsum est, quod carnalem propagationem ab Abraham propagationem, cum carnali quae à Patribus Ecclesiasticis successione comparat. *Quamuis* (inquit de Catholicis) *secundum carnem spurij non sunt, sed plausibili Ecclesiae titulo se vendunt.* Ergo Ecclesiae titulus carnalem successione à Catholicis venditur? An aliam Patribus successione Catholicis vendunt quam quod eadem cum illis fidem tenent, & tradita ab illis de manu in numerum Christianae religionis dogmata concordem obseruant. *Secundum carnem* (inquit) *spurij non sunt: secundum carnem legitimi sunt.* Ergo carnalis hinc statuitur propagatio? Sed si oportuit eum loqui, ut aliqua fictitiae comparationis similitudo appareret. Alioquin si proprie loquutus fuisset, tota eius comparatio vel à puero ridenda appareret. Si enim sic dixisset, *Quamuis secundum eandem cum Patribus fidem spurij non sunt, sed plausibili Ecclesiae titulo se vendunt, nihil minus proles quam filij Dei sunt, quia semen vitae adulterarunt,* proles pugnantia, idcircoque vel à puero ridenda dixisset. Si enim eandem fidem cum Patribus tenentes spurij non sunt, profertur semen vitae, quod fides & vera doctrina est, non adulterata. Enimvero ita se res habet. Idcirco nos Catholicis Dei beneficio Ecclesiam tenemus unam, sanctam, Catholicam, quia à tota fidei ac dogmatum professione totius hactenus Ecclesiae Patribus successimus, & eandem cum illis fidem tenemus. Haec collectio hac futili Caluini comparatione non infirmatur, sed firma ac valida semper erit, nisi aut nos eandem cum illis fidem non tenere, aut illorum fidem falsam ac vana fuisse, id est, nullam hactenus in Christiano orbe Christianorum Ecclesiam extitisse demonstretur. Porro si idcirco haec collectio vana est, & pro mera iactantia estimanda, Nos sanctam

Patribus successimus, ergo sumus Ecclesia, quia Iudæorum illa collectio vana erat, nec nisi mera iactantia, Pater noster Abraham est, ergo liberi sumus; eadem quoque ex causa & hæc collectio vana ac futilis erit, Nobis est vnus Deus, vna fides, vnū baptisma, vnum Deum colimus, vnum symbolum credimus, eadem Sacramenta tenemus, sub vno capite Christo, in vno Ecclesiæ corpore, eandem doctrinā, eundem cultum retinemus, ergo sumus vera Ecclesia, quia Iudæorum similis collectio vana erat, Nos vnum patrem habemus Deum, nec sumus ex fornicatione nati, aut ab idololatriæ progeniti, ergo sumus filij Dei. Caterum vt tales Iudæorum collectiones veræ ac bonæ essent, si cum carnati illa propagatione ex Abraham, & cum externa illa professione cultus Dei vera etiā pietas coniuncta fuisset, si opera Abraham fecissent, si Deum Patrem vere dilexissent, eodem planè modo & ista Christianorū hominum similes collectiones veræ tunc ac solidæ erunt, quando cum eiusdem orthodoxæ fidei vnitæ ac puritate, & cum eiusdem puri cultus ac religionis societate, vera etiā vitæ puritas & innocentiā coniuncta est, quando Patrum pietatem non secus quàm doctrinam sequuntur, quando Deum purè diligunt, sicut in eum sincerè credunt. Hoc quia non obseruauit odio & maleuolentiā excæcatus Calvinus, quod nuda literæ inspectio eum docere potuit, collectiones Iudæorum à Christo reiectas in Christianos impiè contorquet, qui etsi similes propositiones vsurpant, non tamè similes collectiones faciunt. Hæc Caluini hoc loco impietas & impostura à lectore Caluinista ambabus vltis recipitur, veluti validum & egregium telum contra successionis & unitatis Ecclesiasticæ argumentum, quia aut imposturam non aduertit, aut impietate delectatus aduertere non vult. Sed ea nunc vtraque refutata, cauere sibi à tali impostore potest Calvinista si velit, cauebit Catholicus quia vult.

si. Amen amen dico vobis: si quis sermonem meum seruauerit, non videbit mortem in aeternum.

Obseruandum hoc loco, & propter istius calamitosi temporis hæreticos magna diligentia obseruandum, promissionem vitæ aeternæ non secus in his verbis mandatorum obseruationi à Christo fieri, idque cum magna asseuerantia (*Amen amen dico vobis*) quam aliis in locis similem promissionem fidei in Christum fieri legimus. *Non videre mortem aeternam, perinde esse ac videre & habere vitam aeternam, nemi*

Mandatorum obseruationi vitæ aeternæ promittitur.

nemini dubium esse potest; quando qui non videt mortem, necesse est vitam videat. *Sermones Dei servare*, iuxta perpetuam Scripturæ phrasim nihil aliud esse quam mandata Dei opere complere, nemo quoque dubitare poterit: quando & sermo mandatum significat, & non nisi per operis executionem mandata servantur. Iam huic mandatorum observationi promittitur vita æterna. In aliis huius Evangelij locis di-

Ioan. 1. 36.

Qui credit in filium Dei, habet vitam æternam:

Ioan. 5. 24.

Qui credit ei qui misit me, habet vitam æternam: & rursus,

Ioan. 6. 47.

Qui credit in me, habet vitam æternam: & adhuc semel, Om-

Ioan. 11. 25.

nis qui vivit & credit in me, non morietur in æternum, promiss-

ionem vitæ æternæ fidei, & quidem vni fidei, à Christo tribui observant diligenter hæretici. Atqui observare quoque eos oportuit, mandatorum observationi eandem à Christo promissionem statui, tum aliis in locis permultis, tum in isto.

*Doctrina
fidei.*

Calvinus vafre hæc Christi verba ad doctrinam fidei transfert. *Christus* (inquit) *discipulis suis vitam æternam promittit, sed illis qui doctrinam eius servant non secus ac pretiosum thesaurum. Visuros mortem negat, quia ubi animam hominis silet vivificat, iam mors retuso aculeo, & veneno absterfo, lethale vulnus infligere non potest.* Hæc ille: quem hæc impostura nihil iuvabit. Nam ut demus ei de servanda fidei doctrina veluti pretioso thesauro Christum ista dixisse, nihil tamen iuxta perpetuam Calvinum doctrinam hic thesaurus servatus ad vitam æternam conferet. Fides enim quæ iuxta Calvinum vitam æternam confert, quæ salvificat, quæ iustificat, non est doctrina fidei, aut illa fides qua credimus vera esse quæ Deus loquitur, iuxta veram Catholicæ fidei definitionem, sed est illa quæ solas promissiones gratuita apprehendit, & diuinæ benevolentiae firma persuasio. Talis persuasio, talis fiducia iuxta Calvinum animam hominis vivificat, ut mortis metum ac vim recundit: vnde ad illa Christi verba, *Qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit vivet: Praclarum* (inquit Calvinus)

Fides vi-

visificans

Calvini,

non est

doctrina

fidei.

Ad cap.

Ioan. 11.

vers. 25.

liberat.

Atqui doctrina fidei diligenter asseruata & credita

iuxta Calvinum nihil aliud est quam historica quædam fides

quæ nihil ad iustitiam valet. Frustra igitur ad doctrinam fidei hæc verba contorquet Calvinus. Deinde quum Christus

infra hoc eodem capite dicit, Ego scio Patrem, & sermonem

eius seruo, an de doctrina fidei à Patre accepta loquitur? an

non potius dicit quòd Patris sui madata in omnibus exequi-

tur? Rursus quum iterum dicit, Si quis diligit me, sermonem

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum

meum seruat: & qui non diligit me, sermones meos non seruat, quid aliud dixisse intelligi potest, quàm quod eodem tempore dixit, *Qui habet mandata mea, & seruat ea, ille est qui diligit me?* Frustra ergo contra stimulum calcitrat Calvinus; & quod aperte de mandatorum obseruatione dictum est, ad fidei doctrinam contorquet.

53. Nunquid tu maiores patre nostro Abraham qui mortuus est, & Prophetæ mortui sunt?

Quia Iudæi increduli Christum vt purum hominem, nec nisi veteribus Prophetis meliorem, ipso verò patre suo Abraham inferiorem existimabant, propterea Christi verbis, *Non morietur in æternum*, de morte temporali nunquam subcunda pessimè intellectis offensi, illum ipsi Abraham & cæteris Prophetis præferri, quorum etiam sermones seruabantur, ac nihilominus tam illi mortui sunt quàm qui illa seruabant, ægrè tulerunt. Sic illi pro suo patre Abraham & pro suis Prophetis contra Christum zelabant. Nunc similem præposterum zelum pro Apostolis, Martyribus, aliisque Sanctis contra Christum in hominibus Christianis confingit Calvinus. An verò aut homines Christianos tantum in se nefas admittere, aut hoc illis scelus aliquem Scripturarum interpretem affingere cuiquam credibile est? Audiamus belluz verba. *Alerum (inquit) Iudeorum vitium, quòd splendore Abraham & Sanctorum Christi gloria tenebras offundere conantur. Iniquè & præposterè faciunt quòd seruos opponunt Domino. Quinetiam Abrahæ & Prophetis iniuri sunt, dum illorum nomine abutuntur aduersus Christum. Verè ista & grauitè dicuntur. Nam, vt hîc ait Calvinus, non secus ac solis fulgor stellas omnes obscurat, ita præ immenso Christi fulgore quicquid gloria est in Sanctis omnibus, euanescere oportet. Sed quid post hæc tam verè & grauitè dicta subiunget? Mel & lac apposuit: nunc sequitur venenum. Verùm hæc quoque prauitas omnibus ferè seculis grassata est, & adhuc hodie grassatur, vt impij lacerando Dei opera, ipsum sibi quasi contrarium faciant. Velitatio hæc artificiosa est; & in genere primum declamat, vt ad speciem post descendat. Audiamus. Illustrauit Deus nomen suum per Apostolos & Martyres: Pâpista idola sibi ex Apostolis & Martyribus confingunt, quæ Dei locum occupent. Criminationem audio, qua vix grauior institui potest. Probationem expecto. Annon hoc modo sibi ex*

Caluini
artificiũ.

Cõtra Sã-
forum cul-
tum cla-
mosa Cal-
uini cri-
minatio.

Dei gratijs fabricant machinas ad diruendam eius virtutem
 Hic adhuc nulla est probatio, sed veluti probati aut confes-
 si criminis exaggeratio. Videamus quod sequitur. *Quantu-
 lum enim restat Deo vel Christo, si habeant Sancti quod illis
 prodigè largiantur Papistæ?* Nec hic vlla probatio, aut obiecti
 in genere criminis vel confirmatio vel specificatio. Expecte-
 mus adhuc sequentia. Proinde sciendum est *confundi totum
 regni Dei ordinem, nisi longe infra Christum subsistant Prophe-
 ta, Apostoli, & quicquid est Sanctorum, ut solus ipse eminent.*
 Nihil quàm in genere declamat, ut criminis intentati graui-
 tatem amplificet. Sed crimen ipsum intentarum non speci-
 ficat, non probat. Dixit *Papistas idola sibi ex Sanctis confin-
 gere quæ Dei locum occupent.* Sed nec hoc probat, nec quem
 diuinum honorem Sanctis Papistæ tribuant, ostendit, ut sic
 Sanctos Dei locum apud Papistas occupare lectori conllet.
 Accusat nebulo in genere, & atrociter declamat: nihil pro-
 fusus vel probat, vel in specie designat. An fortè adhuc in se-
 quentibus id faciet? Audiamus. *Nec sanè magis honorificè
 Sanctis possumus loqui, quàm quum ipsos Christo submittemus.*
 Verum est, nec aliter Papistæ faciunt. Imò ait Calvinus. *Pa-
 pista autem, utcumq; solum faciant imperitum, probos se iactan-
 do Sanctorum cultores, Deo & illi pariter iniuriam faciunt.*
 Sed quare? quòd illis in sublime euectis Christum cogant in or-
 dinem? Aliquam causam attulisse videtur, sed illam adhuc
 non nisi in genere. Restat igitur, ut speciem facti designet, &
 quomodo, quibus verbis quibus factis, sic Sanctos in sublimi
 euehant Papistæ, ut Christum cogant in ordinem, demonstrat
 Calvinus. Sequitur. *Ac dupliciter quidem hic peccant, quòd in
 doctrina Sanctos preferunt Christo: deinde quòd illos vestimen-
 tes Christi spolijs, eum propè sua virtute exinaniant.* Hic est
 accusationis eius finis. Duplex peccatum videtur designat,
 quum nullum designet, multò minus aliquid probet. Dicit
 peccare Papistas, quòd in doctrina preferunt Sanctos Christo.
 Sed in quo capite doctrinæ, aut quem tandem Sanctum, et
 quo tandem modo, aut vnum aliquem, aut plures, aut om-
 nes Sanctos, Christo Papistæ preferunt, nihil ait, nihil desi-
 gnat, nihil explicatè notat. Rursum dicit Papistas vestimen-
 tes Christi spolijs, idque adeò, ut eum propè sua virtute
 exinaniant. Sed quæ sunt illa spolia, aut quomodo Sancto-
 rum honorem sua virtute exinanitur, nihil ait, nihil designat,
 nihil explicatè notat. Et ut illa omnia notaret, nihil probat.

Hic est Caluini ludus, quo suos miseros Calvinistas iudificat, & veluti fungos & stipites inanibus verbis oblectat. Visus fuit Lectori Calvinistæ & Evangelico, Papistas hoc loco egregie excepisse, & atrocissimi criminis conuictos veluti summo odio dignos tradaxisse. Quam ob causam Marloratus totam hanc criminationem, duobus aut tribus vltimis membris exceptis, in suam expositionem (vt vocat) Ecclesiasticam retulit. Sed diligenter inspectus nihil nisi merum nebulonem & sycophantam egisseprehenditur. Atrociter enim & prolixè acculans, nec crimen aliquod in particulari designat, nec eius, quod in genere declamat, vllam vel vno verbo probationem adfert. Atqui hoc scribendi genere facillè cuius foret, quo suis seu innocentissimos, seu eruditissimos, seu etiam illustrissimos vitos, criminatione generali instituta, cuius nec probatio adfertur, nec species designatur, multis paginis traducere, accusare, & de quouis atroci flagitio, de qualibet crassa ignorantia, de quolibet ignobili & pudendo facinore suspectos reddere. Sed Caluini pruritus aliter lenari non potuit, nisi quoquo tandem modo in hanc Ecclesiæ petram porcus impetiginosus dorsum suum affricaret.

IN IOANNIS CAP. IX.

6. *Expuit in terram, & fecit lutum ex spūto, & liniuit oculos eius, & dixit ei: Vade, lāua in natatoria Siloë, quod interpretatur, missus.*

Soleo Caluinus, solentque alij hodie hæretici Sacramentorum nouæ legis effectus quem ex verbo Dei cum tota veteri Ecclesia in illis agnoscunt Catholici, hoc maximè nomine reprehendere ac reuicere, quod hac ratione nescio quam latentem virtutem in ipsis elementis & creaturis ponimus, & (vt scribit alibi Caluinus) *hac superstitione miseras hominum mentes alligamus, vt in spectaculo rei corporea potius quàm in Deo ipso acquiescant.* Atqui idem Caluinus hoc tam illustri facto Christi admonitus, vbi tam variis adhibitis creaturis per eas maluit visum cæco dare, quàm in solo diuinæ suæ voluntatis verbo, aduertere potuit huiusmodi creaturarum usum, nec superstitionis causam esse, nec à Deo homines abducere, sed contra Dei potentiam maximè illustrare & religionis incrementum subseruire. Sic enim ad hunc locum scribit. *Neq; in luto, neq; in aqua Siloem quicquam ad sanandos oculos fuisse*

Institut.
lib. 4. c. 14.
num. 14.
Sacramen-
tatum e-
lementorū
virtus.

In Com-
ment. in
c. 9. Ioan.